

APEL O SPRAWIEDLIWY ROP

Organizacji Samorządowych, Przedsiębiorców Branży Gospodarki Odpadami i Strony Społecznej

W imieniu ogólnopolskich organizacji jednostek samorządu terytorialnego, przedsiębiorców sektora gospodarki odpadami oraz strony społecznej **jednym głosem apelujemy o pilne wdrożenie sprawiedliwego systemu Rozszerzonej Odpowiedzialności Producenta (ROP) w Polsce.**

Pomimo wieloletnich debat i konsultacji na temat systemu ROP nadal nie wprowadzono go w takiej formie, w jakiej wymaga od Polski prawo unijne. Efektywny i sprawiedliwy ROP na dziś nie istnieje w prawie krajowym i należy niezwłocznie podjąć działania, aby ten fakt zmienić.

Przed wszystkim system ROP powinien opierać się na systemach gminnych oraz wspierać ich funkcjonowanie poprzez zapewnienie adekwatnego finansowania. Tylko w przypadku, kiedy producenci będą partycypowali w kosztach zbiórki i zagospodarowania odpadów, gminy będą w stanie zapobiec wzrostowi stawek opłat dla mieszkańców lub też doprowadzić do ich obniżenia.

System ROP powinien również uwzględniać komplementarne rozwiązania systemu kaucyjnego i zbierania odpadów niebezpiecznych, a także mieć na względzie postanowienia art. 8a zmienionej dyrektywy odpadowej czy procedowanego obecnie rozporządzenia Rady i Parlamentu Europejskiego PPWR. Celem wszystkich powyższych elementów jest doprowadzenie do poddawania recyklingowi jak największej ilości odpadów surowcowych, a co za tym idzie możliwości uzyskania wymaganych ustawowo poziomów recyklingu przez Polskę i wszystkich uczestników systemu, nie tylko gminy.

Mając na względzie opóźnienia w implementacji do prawa krajowego zmienionych dyrektyw unijnych z 2018 r., wspólnie apelujemy o niezwłoczne podjęcie działań zmierzających do opracowania projektu ustawy ROP. Deklarujemy wolę oraz gotowość wszystkich podpisanych tu organizacji do współpracy i wsparcia MKiŚ w tych pracach, tak aby osiągnąć wspólny cel – utworzenie sprawiedliwego i kompletnego systemu ROP, połączonego z systemem kaucyjnym oraz spójnego z przepisami prawa UE.

W naszej opinii przyszły system ROP powinien opierać się na następujących założeniach:

- 1) Wprowadzenie nowej ustawy, a nie budowanie systemu w kolejnych nowelizacjach.
- 2) Oparcie ROP na istniejących systemach gminnych z zachowaniem pełnego władztwa nad odpadami.
- 3) Wprowadzający produkty w opakowaniach zgodnie z art. 8a winien być zobowiązany w szczególności do pokrycia pełnych kosztów zbierania, transportu, przygotowania i recyklingu odpadów powstałych z jego produktów lub wyrobów, pokrycia kosztów edukacji ekologicznej, prowadzenia prawidłowej sprawozdawczości w zakresie ilości odpadów poddawanych recyklingowi oraz wnoszenia opłaty sankcyjnej (opłaty produktowej) za brak wykonania obowiązków recyklingu.
- 4) Dobrze skonstruowany moduł sprawozdawczości uwzględniający interesy wszystkich stron, obejmujący:
 - a) ewidencję gminnych systemów gospodarowania odpadami komunalnymi;
 - b) ewidencję sporządzaną przez OOP;
 - c) ewidencję sporządzaną przez PR;
 - d) ewidencję sporządzaną przez organizację samorządu gospodarczego;

ewidencjonowany pod względem rodzaju oraz odrębnie dla każdej z gmin (związku międzygminnego) zgodnie z właściwością miejscową.

- 5) Opłaty wnoszone przez przedsiębiorców (w tym również kaucja) winny być uzależnione od rodzaju opakowania (ekomodulacja) i naliczane dla wszystkich opakowań (w tym objętych systemem kaucyjnym) wprowadzanych do obrotu, i skalkulowane tak, aby zapewnić pełne finansowanie kosztów zbiórki i zagospodarowania tych odpadów.
- 6) Organizacje odpowiedzialności producentów (OOP) winny być odpowiedzialne za gospodarowanie odpadami opakowaniowymi powstałymi poza gminnym systemem, a gminy winny być odpowiedzialne za gospodarowanie odpadami opakowaniowymi w systemach gminnych.
- 7) Należy zapewnić funkcjonowanie systemu kaucyjnego w ramach systemu ROP, a nie odrębnie. Należy zapewnić także wejście w życie obu systemów jednocześnie.
- 8) Włączenie opakowań po środkach niebezpiecznych oraz po środkach ochrony roślin do systemu ROP w oparciu o organizacje samorządów gospodarczych (OSG).
- 9) Regulator – Instytut Ochrony Środowiska-Państwowy Instytut Badawczy (IOŚ-PIB) sprawujący funkcje w zakresie nadzoru, kontroli i realizacji zadań o charakterze analitycznym w odniesieniu do całego systemu ROP.
- 10) Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW) jako Operator realizujący zadania związane z gromadzeniem, rozliczaniem i dystrybucją środków finansowych, pochodzących z opłat wnoszonych przez przedsiębiorców wprowadzających, zbieranych za pośrednictwem urzędów marszałkowskich.
- 11) Wprowadzenie mechanizmu uszczelniającego system wystawiania dokumentów DPR i EDPR poprzez nadanie Regulatorowi uprawnień do weryfikacji danych zawartych w tych dokumentach, w tym bezpośrednio u recyklerów.
- 12) Wprowadzenie mechanizmu aukcji dla recyklerów jako formy dotacji – dopłat do procesów recyklingu, organizowanej przez Operatora systemu w zakresie odpadów opakowaniowych, których recykling jest problematyczny i wiąże się z koniecznością dodatkowych kosztów.
- 13) Implementacja zapisów art. 8a zmienionej dyrektywy odpadowej oraz procedowanego obecnie rozporządzenia PPWR.

Uwzględnienie powyższych założeń w ostatecznym projekcie ustawy może przyczynić się nie tylko do osiągnięcia celu prawno-ekonomicznego, ale przede wszystkim także środowiskowego. W ten sposób możemy także dojść do kompletnego i spójnego opracowania nowego systemu ROP uwzględniającego określenie ról i wymagań dla poszczególnych grup interesariuszy systemu, jak również zapewniającego im odpowiednie miejsce w systemie, nie dyskryminując żadnego z nich.

W związku z tym apelujemy o niezwłoczne podjęcie działań, jednocześnie deklarując pełną gotowość do współpracy naszych organizacji, co pozwoli uzyskać synergię i właściwą perspektywę na systemy gospodarki odpadami opartą na wieloletnim doświadczeniu naszych organizacji.